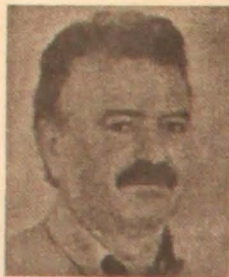

ΑΡΕΙΜΑΝΙΟΙ ΒΛΑΧΟΙ (8)

**Γράφει ο
Γιάννης
Τσιμητρός
εκπ/κός-χορο-
διδάσκαλος**

Οι Βλάχοι πρωταγωνιστούν διαδοχικά στις επαναστάσεις των Θεσσαλομακεδόνων το 1854 και των Μακεδόνων το 1878 και στον Μακεδονικό Αγώνα στον οποίον προσφέρουν τα πάντα: φλωριά, ηγεσία, δίκτυα πληροφοριών, ανταρτικά σώματα, τροφοδοσία, κρυψώνες, εκτελεστές κ.λ.π.

Βάρδος του Αγώνα ο Γεώργιος Μόδης. Ψυχή και νους του Αγώνα στο βιλαέτι Θεσσαλονίκης είναι ο ιατρός Δημήτριος Ζάννας. Ο ομώνυμος εγγονός του χαρίζει το Μουσείο Μακεδονικού Αγώνα στο ιστορικό κτίριο του Ελληνικού Προξενείου.

Πρωθυπουργοί της Ελλάδος διετέλεσαν οι Ιωάννης Κωλέττης, ο Σπυρίδων Λάμπρος και ο Αλέξανδρος Παπάγος, πρώτη γυναίκα υπουργός η Λίνα Τσαλδάρη, κόρη του Λάμπρου. Μόνος στρατάρχης της Ελλάδος ο γιος της Μαριγούλας Αβέρωφ Αλ. Παπάγος. Μόνος νικητής στον καταστροφικό πόλεμο του 1897 ο συνταγματάρχης Σμολένσκης. Πρώτος Πρόεδρος του Συμβουλίου της Επικρατείας ο Φιλώτας Παπαγεωργίου. Μεγάλοι ποιητές ο Αριστοτέλης Βαλαωρίτης και ο Κώστας Κρυστάλλης. Μεγάλοι υπουργοί ο Αλέξανδρος Ζάννας, ο Γεώργιος Μόδης, ο Ευάγγελος Αβέρωφ-Τσοίτσας, ο Τάκος Μακρής και άλλοι. Νεότεροι οι Υπουργοί Γιώργος Τζιτζικώστας, Μαργαρίτης Τζίμας, Χρήστος Φώλιας και Σωτήρης Χατζηγάκης και οι Υφυπουργοί Αντώνιος Μπέζας, Νίκος Λέγκας και Σταύρος Καλογιάννης. Οι ευρωβουλευτές Δημήτρης Ευρυγένης, Φιλώτας Καζάζης και Γιάννης Αβέρωφ. Γυναίκες σύγχρονες λογοτέχνες η Τατιάνα Αβέρωφ-Τσοίτσας, η Λία Μεγάλου-Σεφεριάδη και η Κορνηλία Γκόλνα. Μεγάλοι διδάσκαλοι του 19ου αιώνα οι Κρουσοβίτες Πέτρος Παπαγεωργίου και Ιωάννης Παναγιώδης καθηγητής της ελληνικής φιλολογίας στο Πανεπιστήμιο Αθηνών και των Βασιλέων Κωνσταντίνου και Αλεξάνδρου. Επίσης οι συγγραφέρες μεγάλοι διδάσκαλοι και εθνικοί αγωνιστές Αναστάσιος Πηχεών και Μαργαρίτης Δήμιτσας από την Αχρίδα. Το δεύτερο μισό του 20ού αιώνα δύο πρώτα βραβεία λογοτεχνίας απέκτησε ο Νίκος Μπακόλας. Δεκάδες επιφανείς καθηγητές Πανεπιστημίων, Ακαδημαϊκοί, βιομήχανοι, έμποροι, στρατηγοί και επιστήμονες διέπρεψαν και διαπρέπουν διάσπαρτοι σ' όλη την Ελλάδα. Διεθνείς καλαθοσφαιριστές, (π.χ. οι Θεσσαλονικείς Τώνης Φλόκας, Τάκης Ρόκος, Δημήτρης και Κώστας Παρίσης, Στέλιος Γούσιος, Γιάννης Παπαδημάς, Στέργιος Μπουσβάρος κ.ά.) ποδοσφαιριστές και πρωταθλητές στίβου. Όλοι αυτοί αναφέρονται απλώς ενδεικτικά.

Ολοκαύτωμα το Κρούσοβο. Υπήρξε το ισχυρότερο προς Βορράν προπύργιο του μακεδονικού ελλητισμού, κιβωτός της ελληνικής παιδείας, έδρα της Μητροπόλεως Πρεσπών και Αχριδών, ανθηρό κέντρο κτηνοτροφίας, βιοτεχνίας και εμπορίου και, τέλος, ιερό θυσιαστήριο. Κατά την εξέγερση του Ήλιντεν το κατέλαβαν οι Βούλγαροι κομιτατζήδες και, βάσει σχεδίου, προκάλεσαν τα τρομερά αντίποινα του οθωμανικού στρατού που πυρπόλησε την ορεινή ελληνική κωμόπολη και σφαγίασε τον άμαχο πληθυσμό της. Πυρπολήθηκαν πεντακόσια λιθόκτιστα σπίτια, αριστουργήματα της μακεδονικής αρχιτεκτονικής φορτωμένα πλούτο και πολιτισμό, καθώς επίσης η Μητρόπολη, το ελληνικό αρρεναγωγείο και το ελληνικό παρθεναγωγείο. Ληλατήθηκαν όλα τα καταστήματα. Η μικρή ταπεινή συνοικία των Βουλγάρων παρέμεινε άθικτη!

Κρουσοβίτες βλαχόφωνοι Έλληνες είναι σήμερα εν ζωή στη Θεσσαλονίκη, μεταξύ άλλων, ο προηγούμενος επί 30 χρόνια Πρόεδρος της Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών καθηγητής Κωνσταντίνος Βαβούσκος, ο καθηγητής Γεώργιος Νισαϊώτας, εκ των ιδρυτών της Πολυτεχνικής Σχολής Θεσσαλονίκης, ο καθηγητής Αντώνιος Αιμίλιος Ταχιάος επί έτη Πρόεδρος του Ιδρύματος Μελετών Χερσονήσου του Αίμου και της Ελληνικής Εταιρείας Σλαβικών Μελετών και δεκάδες επιφανείς Θεσσαλονικείς. Με τον Δήμο Κρουσόβου ολοκλήρωσε, μόλις πέρυσι, ευρωπαϊκό πρόγραμμα Διασυνοριακής Συνεργασίας η βλαχόφωνη γενετήριά μου Κοινότης Νυμφαίου Φλωρίνης. Κρουσοβίτης ήταν, επίσης, ο καθηγητής Ντούσαν Πόποβιτς που τεκμηρίωσε και ανέδειξε την ευεργετική δράση των Βλάχων

στα Βαλκάνια. Διατηρούσε στενές σχέσεις με την συγγραφέα του Φανούλα Παπάζογλου, καθηγήτρια στο Πανεπιστήμιο του Βελιγραδίου και κορυφαία βυζαντινολόγο στα Βαλκάνια. Ήταν πρωτεξαδέλφη του καθηγητού και πολιτικού Αλεξάνδρου Σβώλου.

Εξ αίματος συγγενής του, Βλάχος από το Κρούσοβο, ήταν ο Κότσα Πόποβιτς επί μακρά έτη Υπουργός Εξωτερικών της Σοσιαλιστικής Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γιουγκοσλαβίας, ο οποίος την περίοδο 1958-1963 είχε συχνές και γόνιμες διαπραγματεύσεις με τον ομόλογό του Υπουργό Εξωτερικών της Ελλάδος Ευάγγελο Αβέρωφ-Τσοίτσας, Βλάχο από το Μέτσοβο. Αντήλλασαν μεταξύ τους χαιρετισμούς και αστεία στα βλάχικα, την κοινή τους λαλιά. Μέχρι τον θάνατό του ο Κότσα Πόποβιτς ήταν μέλος του Συλλόγου των Βλάχων Βελιγραδίου και μετείχε στις εκδηλώσεις χορεύοντας τους πατρώους χορούς μας.

Οι Πόποβιτς, χωρίς να αποκρύπτουν διόλου ότι ήσαν Βλάχοι, αυτοδηλώνονταν Σέρβοι διότι στους καιρούς τους, μετά τόσες εθνικές συγκρούσεις και εκατέρωθεν ανοικτές εθνικές διεκδικήσεις των βαλκανικών λαών εναντίον αλλήλων, όπως και σήμερα, ήταν και παραμένει αδιανόητο να κατέχει ηγετική θέση ένας Έλληνας.

Εξοικονομώντας τον καιρόν, λοιπόν, οι Βλάχοι αυτοδηλώνονταν απλώς Βλάχοι και για λόγους ασφαλείας προσελάμβαναν την εθνική ονομασία του Κράτους όπου ζούσαν. Έτσι, γλύτωνα τις εθνικές διώξεις. Επί πλέον αυτός ο αυτοπροσδιορισμός τους συνέφερε τα εθνικιστικά καθεστώτα, διότι οι Βλάχοι δεν αποτελούσαν καμιά αξιολογητή πληθυσμιακή ομάδα ούτε αξίωνα ποτέ, φυσικά, να αναγνωρισθούν ως ξεχωριστή εθνότητα που θα απειλούσε την «εθνική καθαρότητα» των συνοίκων τους. Ταυτόχρονα, όμως, υποδήλωναν την ελληνική συνείδησή τους. Αυτό πράττουν έως σήμερα στα Βαλκάνια και επιβιώνουν.

Μετέχουν μαζί στην Εθνική Αντίσταση οπότε οι Γερμανοί και οι Ιταλοί πυρπολούν τα πλείστα βλαχοχώρια στα βουνά από το Βίτσι στον Βορρά έως τον Αμβρακικό Κόλπο στον Νότο αφανίζοντας μια σπάνια κληρονομιά. Ελάχιστα βλαχοχώρια σώζονται αλλά κι αυτά δεκακίχονται. Η Κλεισούρα πυρπολείται και 280 άμαχα γυναίκοπαίδια εξοντώνονται. Βλάχοι είναι επίσης ο Αρχηγός του ΕΛΑΣ στρατηγός Στέφανος Σαράφης, ο Πρόεδρος της Προσωρινής Κυβέρνησης του Βουνού ΠΕΑΕΑ καθηγητής Αλέξανδρος Σβώλος, ο σύνδεσμος του ΕΑΜ με το στρατηγείο του Τίτο Ανδρέας Τζήμας, ο διοικητής του Αρχηγείου Δυτικής Μακεδονίας του ΕΛΑΣ Τζώτζος κ.ά.

Όλα τα αμαυρώνουν, ωστόσο, μια χούφτα τυχοδιώκτες: συντάσσονται με τους ηττημένους αλλά κατακτητές Ιταλούς που ανακηρύσσουν «χαμένους αδελφούς» —perduti fratelli— τους Βλάχους, ιδρύουν στα χαρτιά το Πριγκιπάτο της Πίνδου και συγκροτούν τη Λεγεώνα των Βλάχων. Αυτόπτης μάρτυρας και πρωταγωνιστής της Εθνικής Αντίστασης, ο ευπατρίδης κι εθνικός ευεργέτης Ευάγγελος Αβέρωφ-Τσοίτσας καταθέτει τη μαρτυρία του: ¹

Τυχοδιωκτικά στοιχεία της Λάρισας, που δεν είχαν καμιά σχέση με τους Βλάχους, ακόμη κι ένας Πελοποννήσιος, γράφονταν στη Λεγεώνα.

Αυτούς αντιμετωπίζουν —και μετά διαλύουν— ευθύς αμέσως οι ίδιοι οι Βλάχοι. Ο Αβέρωφ και έντεκα κορυφαίοι Βλάχοι προεστοί και επιστήμονες της Λάρισας υπογράφουν αμέσως υπόμνημα διαμαρτυρίας. Οι Ιταλοί τους συλλαμβάνουν και οι περισσότεροί τους εγκλείονται σε στρατόπεδο αιχμαλώτων στην Ιταλία, έξω από τη Ρώμη. Μαζί τους, για τον ίδιο λόγο, από την Καστοριά ο ιατρός Μιχαήλ Ι. Τσιρλής, αδελφός της γιαγιάς μου Λίνας και ο γυμνασιάρχης Κων. Πηχεών. Ο Μιχαήλ εξοντώνεται στο γερμανικό στρατόπεδο του Νταχάου, οι άλλοι επιστρέφουν σκιές. Είχε λάβει μέρος στον Μακεδονικό Αγώνα και είχε περιθάψει τον Παύλο Μελά. Η Ναταλία Π. Μελά περιγράφει την σκηνή: ²

Ξημερώματα ήλθαν στο δάσος άλλοι δύο από τη Νέβεσκα να δουν τον Παύλο. Ο γιατρός ο Τσιρλής και ο αδελφός του τού έφεραν ρούχα ν' αλλάξει, στεγνά προσόψια να σφουγγίσει το πρόσωπό του, του έφεραν του πολιτισμού τη γλύκα, την αδελφοσύνη.

Ο συνταγματάρχης Αθανάσιος Χρυσόχου, επιτελάρχης του Βλάχου στρατηγού Τσολάκογλου κατά το Έπος 1940-1941, είχε τοποθετηθεί κατά την Κατοχή στη Θεσσαλονίκη υπό κάποιον άσχετο υπηρεσιακό μανδύα με αποκλειστική αποστολή να παρακολουθεί

άγρυπνα και, ει δυνατόν, να αντιμετωπίζει την προπαγάνδα των Ιταλών στους βλαχόφωνους Μακεδόνες. Καταθέτει στην Ιστορία την αυθεντική μαρτυρία του: ³

Προς μεγίστην τιμήν του ιδιαίτερου, αλλά και του ελληνικού του ονόματος, το βλαχόφωνον στοιχείον εν τη μεγίστη αναλογία του εστάθη ανώτερον των περιπονήσεων και προσφορών και αφηφούν πάντα κίνδυνον και πάσαν απειλήν δι' άλλην μίαν φοράν διεκίρυσεν απεριφράστως τους αρρήκτους δεσμούς της υπερηφάνου ταύτης διακλαδώσεως της ελληνικής φυλής προς την Μητέρα Πατρίδα.

Η αντίδρασις, προκληθείσα εκ των σπλάγχων αυτού τούτου του βλαχικού στοιχείου, ανέτρεψεν άρδην όλους τους χαρτίνοους πύργους των Ιταλών και Ρουμάνων.

Άλλωστε, την ρουμανική προπαγάνδα για την καταγωγή των βλαχοφώνων Ελλήνων από τους Ρουμάνους είχαν απορρίψει ευθύς εξ αρχής απερίφραστα, αλλά μάταια, επιφανείς Ρουμάνοι γλωσσολόγοι και ιστορικοί όπως οι I. Coteuanu, Cusu Parakosta-Goga Dumutru και Lazarescu Lecanta. ⁴

Ο τελευταίος ήταν γενικός επιθεωρητής των ρουμανικών σχολείων στον ευρύτερο ελλαδικό χώρο το 1903. Σε έκθεση προς την κυβέρνηση της Ρουμανίας έγραψε: ⁵ «Δαπανούμε περισσότερα από 70.000 χρυσά φράγκα τον χρόνο για σχολεία χωρίς μαθητές, ρουμανίζουν μόνον όσοι ανταμείβονται και, όπου σταματά να ρέει το χρέμα μας, παύει να υψίσταται ρουμανικό έθνος»

Το γεγονός ότι οι Βλάχοι είναι λατινοφωνήσαντες αυτόχθονες Έλληνες απέδειξαν επίσης οι Ρουμάνοι ιστορικοί Α. D. Xenopol, V.Panvan, Radu Vulpe και Al.Graur.

Ωστόσο, στο επόμενο μισό του 20ού αιώνα επίβουλοι ανταγωνιστές, γραφειοκράτες, «εθνικόφρονες» κι άλλοι φθονεροί μισαλλόδοξοι Γραικύλοι ή απλώς βλάκες δεν έχασαν ευκαιρία να συκοφαντούν και να υπονομεύουν την περήφανη τούτη ράτσα με το «στίγμα» της ιταλικής και της ρουμανικής προπαγάνδας. Τον 21ο αιώνα ξένα κέντρα επιχειρούν να τους χρησιμοποιήσουν για να αποδομήσουν το ελληνικό Έθνος, να ναρκοθετήσουν το ελληνικό Κράτος και να επιτύχουν τη στρατηγική περικύκλωση της Ελλάδος ώστε να επιδιαιτητεύει αποφασιστικότερα στα Βαλκάνια ο Μεγάλος Αδελφός.

Τώρα, όμως, λάμπει ξανά η περήφανη Βλαχουργιά μας και όλοι αναζητούν ρίζες στη λατινόφωνη Ρωμισσύνη μας για να καμαρώσουν —δίκαια. Οι Άλλοι «εις κέντρα λακτίζουν» και το αντιλαμβάνονται, αλλά επιμένουν.

(πηγή: ιστοσελίδα Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών Ν. Μέρτζος)

¹ Ευαγγέλου Αβέρωφ-Τσοίτσας, Η πολιτική πλευρά του Κουτσοβλαχικού Ζητήματος, Τρίκαλα ΦΙΛΟΣ, 2η έκδοση, σ. 74.

² Ναταλίας Π. Μελά, Παύλος Μελάς, Αθήνα 21963, σ. 398.

³ Αθανασίου Ι. Χρυσόχου, Η Κατοχή εν Μακεδονία. Η δράσις της ιταλο-ρουμανικής προπαγάνδας, Ε.Μ.Σ., Θεσσαλονίκη, 1951.

⁴ Αχιλλέας Λαζάρου, Συμβολή της ρουμανικής επιστήμης στην ορθή λύση των Βλάχων της Ελλάδος, Αθήνα 2007.

⁵ Κων. Αν. Βαβούσκος, Η συμβολή του ελλητισμού της Πελαγονίας εις την Ιστορίαν της Νεωτέρας Ελλάδος, έκδοση Ε.Μ.Σ., 1959.

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ**

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Σπουδές με άμεση

Η Επαγγελματική Σχολή (ΕΠΑ.Σ.) Βέρροιας λειτουργήσουν οι παρακάτω ειδικότητες

1. Τεχνικών Ηλεκτρολογικών Εργασιών
2. Θερμοδραυλικών Εγκαταστάσεων και Συστημάτων
3. Αμαξωμάτων
4. Κομμωτικής Τέχνης
5. Αισθητικής Τέχνης
6. Τεχνικών Αερίων Καυσίμων (Φυσικού Αερίου)
7. Σχεδιασμός Εσωτερικών Χώρων
8. Βοηθών Φαρμακείων

Στους αποφοίτους των ΕΠΑΣ χορηγείται από το 2009/1992, το οποίο τους παρέχει τη δυνατότητα να εγγραφούν στα ΙΕΚ

Εγγραφές: από την 1/9/2010

**Για περισσότερες πληροφορίες μπου Βέρροιας, Σταδίου 123, Βέρροια, τηλ.: 25710 25710
veroiias.ima.sch.gr**